

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 19. ledna 2016
Sp. zn.: 25/2014/NZ/PD

Vážený pane generální řediteli,

ve dnech 20. – 22. října 2014 jsem uskutečnila systematickou návštěvu **Věznice Karviná**. Po vyhodnocení zjištění z této návštěvy jsem vyjádřila **znepokojení nad podmínkami výkonu trestu u některých trvale pracovně nezařaditelných odsouzených, zejména těch s duševní poruchou**, s nimiž věznice dostatečně terapeuticky nepracuje. Tito odsouzení se nemohou zúčastnit programu zacházení nabízeného ve věznici a naplnit účel výkonu trestu odnětí svobody. Uvedené podmínky mohou dle mého názoru při delší nečinnosti věznice dosáhnout úrovně špatného zacházení.

V případě dvou odsouzených, **C., nar. xxx 1973**, a **D., nar. xxx 1960**, se věznice dopustila špatného zacházení, neboť tyto odsouzení byli dlouhodobě celodenně uzamčeni na svých celách a nikdo s nimi odpovídajícím způsobem terapeuticky nepracoval.

Ve zprávě z návštěvy zařízení jsem věznici doporučila, aby učinila všechny kroky k tomu, aby zajistila odsouzeným s duševní poruchou důstojný pobyt ve výkonu trestu odnětí svobody a terapeuticky působila k léčbě jejich onemocnění. V případě, že by toho věznice svými silami nebyla u konkrétních odsouzených schopna, doporučila jsem zajistit jejich přemístění. Pakliže by to nebylo možné, doporučila jsem věznici, aby podala návrh soudu na přerušení výkonu trestu odnětí svobody, případně podala návrh na upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody. Dále jsem věznici požádala o vyjádření ke konkrétním případům odsouzeného C. a D.

Ředitel věznice mi na moji výzvu dne 20. 7. 2015 sdělil, že ve věci přemístění odsouzených C. a D. na specializované oddělení jiné věznice se obrátil na Věznici Jiřice, Věznici Horní Slavkov a Věznici Rýnovice. Uvádí, že přemístění odsouzených na specializovaná pracoviště těchto věznic není možné, neboť přemístění je podmíněno splněním kritérií, daných konkrétní věznicí, a odsouzení tato kritéria nesplňují. Dále mi sdělil, že odsouzení jsou recidivisté bez jakéhokoliv zázemí, a proto v jejich případě nepodá návrh soudu na přerušení výkonu trestu odnětí svobody.

1. Podmínky pobytu ve výkonu trestu odsouzeného C.

Osobnost odsouzeného a zdravotní péče

K osobě odsouzeného C. ředitel uvádí, že „*se jedná o odsouzeného s lehkou mentální retardací a poruchou osobnosti, labilní emotivitou a významně sníženou frustrační tolerancí - v zátěžových situacích reaguje impulzivně, agresivně (napadá*

spoluodsouzené, ničí majetek VS ČR). Z těchto důvodů nemohl být dlouhodobě ubytován v otevřeném oddělení SONO C.“

Ředitel uvedl, že *„aktuálně je odsouzený v péči psychiatra, je zklidňován medikací, která však u něj zároveň způsobuje nadměrné slinění a mění jeho cirkadiánní rytmus“.*

Aktivity odsouzeného ve věznici

Ředitel uvedl, že odsouzený měl od 16. 4. 2014 stanoven program zacházení. V rámci tohoto programu zacházení plnil odsouzený tyto aktivity: samostudium vnitřního řádu věznice, duchovní aktivita Genesis, pohovory s vychovateli a odbornými zaměstnanci dle potřeby, kontakt se zaměstnanci ÚSP Šternberk, písemný kontakt s bratrancem. Od 20. 10. 2014 má stanovený minimální program zacházení, v jehož rámci má stanoveny tyto povinnosti: dodržovat kázeň, pořádek a osobní hygienu, respektovat autoritu zaměstnanců VS ČR, vyhýbat se konfliktům se spoluodsouzenými. Ředitel uvedl, že plnění těchto cílů bylo 4x hodnoceno, vždy s výsledkem „neplní“. Ředitel dále uvedl, že za dobu pobytu ve Věznici Karviná byl odsouzený 1x kázeňsky trestán 10 dny CUO po poničení a zapálení cely. Kázeňsky odměněn nebyl.“

Dále ředitel uvedl, že od února 2015 pracuje s odsouzeným vychovatelka – terapeutka formou individuálních sezení, které se zaměřují na trénink komunikačních dovedností, kognitivních funkcí a procvičování jemné motoriky. S vychovatelkou odsouzený spolupracuje dobře, avšak není schopen absolvovat řízenou aktivitu s dalšími odsouzenými.

Ke kontaktu odsouzeného se zaměstnanci věznice ředitel uvedl, že *„odsouzený byl poučen, že může žádat o pohovory s odbornými zaměstnanci, a v případě zájmu tak činí ústně přes své vychovatele. Podle údajů ve VISu byl s odsouzeným proveden psychologický pohovor celkem 13x, z toho 7x na základě jeho vlastní žádosti. Kontakt s kaplanem nežádá. Práva na vycházku využívá nepravidelně, telefonický, korespondenční ani návštěvní kontakt s nikým neudrží. O pohovory s ředitelem věznice nežádá, 1x žádal o pohovor s VOV.“*

Ředitel dále uvedl, že odsouzený nevyužívá možnost nákupu v kantýně, nárokový balík obdržel dne 9. 4. 2014.

Podmínky pobytu odsouzeného ve věznici

Ředitel věznice uvedl, že po konzultaci s psychiatrem bylo možné díky medikaci vyzkoušet umístění odsouzeného v otevřené ubytovně. Od 10. 2. 2015 byl odsouzený pro postupnou adaptaci v kolektivu naváděn na 4 hodiny denně na ubytovnu SONO C. Dne 12. 3. 2015 byl na oddělení umístěn trvale. Ředitel však uvedl, že *„jeho soužití se spoluodsouzenými bylo od začátku velmi problematické, jeho nestandardní chování spolu s nedostatečným dodržováním základní osobní hygieny vedlo k častým konfliktům v oddělení a stížnostem ze strany ostatních odsouzených, proto byl dne 5. 6. 2015 ubytován odděleně na cele, na dobu cca jednoho měsíce, kdy by mělo dojít ke zklidnění situace na oddělení SONO C a k úpravě jeho medikace.“* Od 13. 7. 2015 byl odsouzený znovu zkušebně naváděn na 4 hodiny denně na oddělení SONO C. Ředitel dále uvedl, že odsouzený preferuje

pobyt v kolektivu, není však schopen se do něj bezproblémově a trvale začlenit. V dopisu ze dne 27. 8. 2015 ředitel věznice pobyt odsouzeného specifikoval následovně:

- 3. 4. 2014 – 25. 7. 2014 – C3 nástupní cela ostraha, poté SONO C3,
- 25. 7. 2014 – 1. 8. 2014 – D3 SONO C v kolektivu,
- 1. 8. 2014 – 1. 4. 2015 – C3 SONO C,
- 1. 4. 2015 – 5. 6. 2015 – D3 SONO C v kolektivu,
- 5. 6. 2015 – 27. 7. 2015 – C3 SONO C,
- 27. 7. 2015 – 5. 8. 2015 – D3 SONO C v kolektivu, po fyzickém napadení spoludsouzeného byl dočasně přemístěn na C3 SONO C,
- 5. 8. 2015 – doposud (ke dni 27. 8. 2015) – C3 SONO C.

2. Podmínky pobytu ve výkonu trestu odsouzeného D.

Osobnost odsouzeného a zdravotní péče

Ředitel věznice uvedl, že „se jedná o odsouzeného s psychopatologicky strukturovanou simplexní osobností se schizoidními rysy, s labilní emotivitou a s intelektovými schopnostmi v hraničním pásmu defektu. Kontakt se zaměstnanci VS a s jinými odsouzenými navazuje jen minimálně, je samotářský. I při odděleném ubytování přetrvávají u odsouzeného významné potíže s udržováním pořádku a čistoty a dodržováním zásad osobní hygieny. Rád si „hraje“ s vodou – nechává ji téct na podlahu, ucpává odpad apod.“.

Aktivity odsouzeného ve věznici

K aktivitám odsouzeného ve věznici ředitel uvedl, že odsouzený má stanoven minimální program zacházení s cíli: dodržovat stanovené povinnosti, dbát na osobní hygienu a pořádek v osobních věcech, zapojit se do úklidových prací v ložnici a ve společných prostorách. Plnění programu zacházení bylo 5x hodnoceno, vždy s výsledkem neplní. Odsouzený se již ve výkonu trestu odnětí svobody nenachází (4. 9. 2015 byl propuštěn).

Ředitel dále uvedl, že: „Odsouzený práva na vycházku využívá nepravdělně, telefonický, korespondenční ani návštěvní kontakt s nikým neudrží. Možnost nákupu v kantýně využívá, nárokový balík obdržel dne 25. 6. 2013. O pohovory s ředitelem věznice, VOVT, ZVOVT, ani s odbornými zaměstnanci ne žádá.“

Podmínky pobytu odsouzeného ve věznici

Ředitel věznice uvedl, že po pobytu na nástupním oddělení byl odsouzený zařazen na ubytovnu SONO C, kde však vydržel pouze několik dnů (27. 6. – 1. 7. 2013) a 1. 7. 2013 byl z důvodu předejití fyzickému násilí mezi vězni ubytován odděleně, kde se nachází doposud (uvedl ředitel ve svém doplnění ze dne 27. 8. 2015). Odsouzený nezvládal pobyt v ložnicovém systému ubytování – rozebíral elektrospotřebiče a lil do nich vodu (např. do mikrovlnné trouby), zasahoval do elektroinstalace a poškozoval i další majetek VS ČR. Dle slov ředitele svým chováním ohrožoval život a zdraví spoludsouzených a nedodržoval ani základní

zásady osobní hygieny. Ředitel rovněž uvádí, že hrozila destabilizace oddělení SONO C a vznik mimořádné události.

Ředitel dále uvádí, že *„odsouzený nemá zájem o kontakt s dalšími odsouzenými, není schopen se bezproblémově začlenit do kolektivu odsouzených na otevřeném oddělení“*. Ke dni 20. 7. 2015 měl být ubytován s jiným odsouzeným, který sám požádal o společné ubytování. Dále mi ředitel sdělil, že členové komunitního týmu konzultovali situaci odsouzeného s psychiatrem - ten zařazení odsouzeného do kolektivu oddělení SONO C nedoporučil.

3. Zacházení s odsouzenými se zdravotním postižením

Podmínky výkonu trestu odsouzených stanoví zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), který mimo jiné stanoví, že *trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody* (§ 2 odst. 1 zákona). Dále stanoví, že *s odsouzenými ve výkonu trestu se musí jednat tak, aby bylo zachováno jejich zdraví, a pokud to doba výkonu trestu umožní, podporovaly se takové postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem* (§ 2 odst. 2 zákona). V případě odsouzených s těžkým zdravotním postižením je této skupině odsouzených garantováno právo na důstojný výkon trestu v ustanovení § 16 odst. 7 zákona. Výkon trestu odsouzených trvale pracovně nezařaditelných (kam odsouzení s vážným zdravotním postižením spadají) dále zpřesňuje řád výkonu trestu odnětí svobody,¹ který v § 93 odst. 2 stanoví zásady uplatňující se při výkonu trestu této kategorie odsouzených.

Řada požadavků ohledně podmínek výkonu trestu osob se zdravotním postižením vyplývá i z článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), jak ho ve své judikatuře vykládá Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“). V souladu s jeho ustálenou judikaturou státy musí brát v potaz zvláštní potřeby různých skupin osob a podmínky jejich detence přizpůsobit odpovídajícím způsobem.² Tato povinnost platí zejména u osob s fyzickým postižením.³ Pokud vnitrostátní orgány hodlají dlouhodobě věznit osobu se zdravotním postižením, musí zajištění odpovídajících podmínek pro pobyt takové osoby věnovat zvláštní péči.⁴

V souvislosti se zdravotní péčí poskytovanou vězněným osobám Soud opakovaně konstatuje, že vnitrostátní orgány jsou povinny chránit zdraví osob zbavených osobní svobody, přičemž nedostatek adekvátní zdravotní péče může

¹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody č. 345/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 93.

² Viz rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Kudla proti Polsku* ze dne 26. října 2000, č. 30210/96, odst. 92–94; a rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Melnitis proti Lotyšsku* ze dne 28. února 2012, č. 30779/05, odst. 69; *Savičs proti Lotyšsku* ze dne 27. listopadu 2012, č. 17892/03, odst. 130.

³ KMEC, Jiří a kol. *Evropská úmluva o lidských právech*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 423.

⁴ Dále srovnej rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Farbtuhs proti Lotyšsku* ze dne 2. prosince 2004, č. 4672/02, odst. 56; *Jasinskis proti Lotyšsku* ze dne 21. prosince 2010, č. 45744/08, odst. 59; a *Z.H. proti Maďarsku* ze dne 8. listopadu 2012, č. 28937/11, odst. 29.

představovat zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy.⁵ Zdravotní péče poskytovaná osobám zbaveným svobody musí být v zásadě srovnatelná s kvalitou péče, kterou se státní orgány zavázaly poskytovat celé populaci, byť to neznamená, že každé zadržené osobě musí být zaručena stejná zdravotní péče, jaká je dostupná v nejlepších zdravotnických zařízeních mimo vězení. Soud v této souvislosti uznává, že možnosti poskytování zdravotní péče v místech zbavení svobody mohou být omezené.⁶ Zdravotní péče se nicméně nesmí omezit jen na tlumení příznaků nemocí, ale musí zahrnovat včasnou a přiléhavou diagnózu a komplexní léčebný plán zaměřený na odstranění zdravotních problémů a zabránění dalšího zhoršení zdravotního stavu.⁷ Je též třeba zdůraznit, že povinnost poskytnout adekvátní zdravotní péči zahrnuje i lékařem předepsanou rehabilitační péči.⁸ Vyšší nároky na zdravotní péči jsou v případě osob s duševním onemocněním. Tyto osoby by měly být zásadně drženy v zařízení, kde jim bude poskytována potřebná zdravotnická péče, která jim umožní se vyléčit a integrovat do společnosti.⁹ Kumulace nevyhovujících podmínek detence, délka jejího trvání, nedostatečné zdravotní péče a závažnosti zdravotního onemocnění vedla Soud ke konstatování nelidského a ponižujícího zacházení.¹⁰

Ve vztahu k materiálním podmínkám osob s fyzickým postižením Soud zdůrazňuje, že státy musí přijmout přiměřené úpravy a odstranit všechny překážky v prostředí, které těmto osobám znemožňují integraci mezi ostatní spoluodsouzené, a v maximální možné míře tak zajistit jejich fyzickou a psychickou integritu, posílit jejich autonomii a zabránit jejich další stigmatizaci.¹¹ Musí tak zejména být odstraněny všechny stavebně-technické překážky, které daným osobám znemožňují samostatný pohyb v částech věznice, kde by jinak byly oprávněni se pohybovat.¹² Zvláštní důraz Soud s ohledem na respekt k důstojnosti člověka klade na zajištění samostatného přístupu a technického uzpůsobení toalet a umývár, aby osoby s fyzickým postižením, jsou-li toho schopny, mohly tyto intimní úkony vykonávat samostatně bez pomoci třetích osob. Zároveň je stát povinen umožnit těmto osobám, trpí-li inkontinencí, přístup do sprch denně.¹³

Ohledně zajištění denní péče o osoby s fyzickým postižením Soud zdůrazňuje, že stát se této povinnosti nemůže zhostit tak, že ji přenechá na ostatní odsouzené.¹⁴ Stát musí těmto osobám, potřebují-li to, zajistit odbornou péči osobou

⁵ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Naumenko proti Ukrajině* ze dne 10. února 2004, č. 42023/98.

⁶ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Grishin proti Rusku* ze dne 15. listopadu 2007, č. 30983/02.

⁷ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Iacov Stanciu proti Rumunsku* ze dne 24. července 2012, č. 35972/05, par. 170.

⁸ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Helhal proti Francii* ze dne 19. února 2015, č. 10401/12.

⁹ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Swennen proti Belgii* ze dne 10. 1. 2013, č. 53448/10.

¹⁰ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Slawomir Musiał proti Polsku* ze dne 20. ledna 2009, č. 28300/06.

¹¹ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Semikhvostov proti Rusku* ze dne 6. února 2014, č. 2689/12.

¹² Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Cara-Damiani proti Itálii* ze dne 7. února 2012, č. 2447/05.

¹³ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *D. G. proti Polsku* ze dne 12. února 2013, č. 45705/01.

¹⁴ Např. *Semikhvostov proti Rusku*.

s potřebnou kvalifikací či školením, která za svou činnost obdrží protiplnění ze strany státu. Toliko každodenní úkony, které nevyžadují žádnou odbornost (např. drobná pomoc při zapínání oděvu apod.), může vykonávat i nekvalifikovaný personál.¹⁵

Ve vztahu k osobám s duševním onemocněním Soud konstantně judikuje, že tyto osoby musejí mít dispozici psychiatrickou péčí na denní bázi, vyžaduje-li to jejich zdravotní stav. Není-li taková péče dostupná, jde o riziko pro zdraví, které dle Soudu u těchto osob nutně vyvolává stres a úzkost, které znamenají utrpení, které přesahuje strádání, které je s odnětím svobody nezbytně nutně spjato.¹⁶ Při umisťování a pobytu v celách těchto osob musí být zohledněno, že z důvodu jejich zdravotního stavu hůře snášejí uzavřené a přeplněné místnosti, proto jim musí být poskytnut zvýšený osobní prostor a možnost pobytu mimo celu.¹⁷ Soud též zdůrazňuje, že tyto osoby je možné držet jen v takovém stavebním a terapeutickém prostředí, které umožní dosažení účelu zbavení svobody.¹⁸ Soud se dále vymezuje proti uzamykání duševně nemocných osob na celách, což vnímá jako přitěžující okolnost.¹⁹

Dalším důležitým mezinárodním standardem, který blíže specifikuje podmínky výkonu trestu osob se zdravotním postižením, je Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, vyhlášena pod č. 10/2010 Sb. m. s., která pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 28. října 2009.²⁰ Problematice výkonu trestu osob se zdravotním postižením se také blíže zabýval zvláštní zmocněnec Organizace spojených národů proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání.²¹ Na úrovni Rady Evropy jsou pak relevantní následující dokumenty: EVP, 3. obecná zpráva Výboru proti mučení,²² a Doporučení č. R (98) 7 Rady ministrů ze dne 8. dubna 1998 týkající se etických a organizačních aspektů zdravotní péče ve věznici.²³

Evropský výbor proti mučení se vyjádřil k držení odsouzených v izolaci na cele od ostatních odsouzených (tzv. „solitary confinement“) a uvedl, že tato izolace má prokazatelně negativní dopad na duševní zdraví a může dosahovat krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, zejména pokud trvá delší dobu. Dále uvedl, že izolace může být uložena pouze ve výjimečných případech a po co možná nejkratší dobu.²⁴

¹⁵ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Zarzycki proti Polsku* ze dne 12. března 2013, č. 15351/03.

¹⁶ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Rivière proti Francii* ze dne 11. července 2006, č. 33834/03; *Slawomir Musiał proti Polsku* ze dne 20. ledna 2009, č. 28300/06; a *G. proti Francii* ze dne 23. února 2012, č. 27244/09.

¹⁷ Např. *Slawomir Musiał proti Polsku*.

¹⁸ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *L. B. proti Belgii* ze dne 2. října 2012, č. 22831/08.

¹⁹ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Canali proti Belgii* ze dne 25. 4. 2013, č. 40119/09.

²⁰ Zejména se jedná o čl. 14 odst. 2, čl. 15 odst. 2 a čl. 20.

²¹ Průběžná zpráva zvláštního zmocněnce proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání, přijatá dne 28. července 2008 na 63. schůzi Valného shromáždění Organizace spojených národů; A/63/175; dostupné z www.un.org/disabilities/images/A.63.175.doc; zejména odstavce 50, 53 a 54.

²² CPT/Inf (93) 12 ze dne 4. června 1993; dostupné z <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-03.htm>; zejména odstavce 64, 70, 76 a 77.

²³ Rec (98) 7 E; dostupné z <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=473743>; zejména odstavec 50.

²⁴ Rada Evropy. The CPT at 25: taking stock and moving forward, s. 22 [online]. Dostupné z: http://www.cpt.coe.int/en/conferences/cpt25-background_paper.pdf.

Soud uvedl, že kompletní smyslová izolace, spolu s celkovou sociální izolací, může zničit osobnost člověka a představuje formu nelidského zacházení, která nemůže být odůvodněna bezpečnostními ani jinými důvody. Soud dále uvedl, že izolace odsouzeného od ostatních odsouzených nedosahuje sama o sobě nelidského zacházení nebo ponižujícího trestání. Při posuzování, zda oddělené umístění může v daném případě spadat do působnosti článku 3 Úmluvy, je třeba vzít v potaz podmínky konkrétního případu, přísnost uložených opatření, dobu trvání, sledovaný cíl a dopady izolace na odsouzeného.²⁵ V případě stěžovatele Van der Vena umístěného po dlouhou dobu na samostatné cele, kdy neměl častý kontakt s vnějším světem a byl navíc podrobován rutinním osobním prohlídkám, Soud dospěl ke konstatování nelidského a ponižujícího zacházení, rozporného s čl. 3 Úmluvy. Podmínky, za nichž byl stěžovatel Van der Ven držet ve věznici, se velmi podobají podmínkám VTOS u odsouzeného C. a D. V případě Van der Vena byla izolace odůvodněna vysokou hrozbou jeho útěku. Je tak pravděpodobné, že izolaci odůvodněnou zdravotním stavem odsouzených by Soud posuzoval ještě přísněji.

4. Zhodnocení zacházení s odsouzenými C. a D.

Z výše uvedeného je zřejmé, že odsouzení C. a D. trpí závažnými zdravotními problémy, které jim znemožňují naplňování účelu výkonu trestu odnětí svobody. Projevy jejich zdravotních potíží negativně působí i na ostatní odsouzené a zaměstnance věznice.

Z programu zacházení a sdělení ředitele věznice je rovněž zřejmé, že odsouzení se ve věznici neúčastní žádných aktivit, snad s výjimkou duchovní aktivity Genesis u odsouzeného C., o jejíž obsahové náplni a četnosti však nemám bližší informace. Jsem toho názoru, že samostudium vnitřního řádu věznice, či obecné povinnosti na udržování pořádku, nelze za aktivity v pravém slova smyslu považovat.

Pokud jde o ubytování odsouzených, z výše uvedeného vyplývá, že odsouzený D. byl bezmála 2 roky (od 1. 7. 2013 do 20. 7. 2015) ubytován sám na cele. Z dokumentace není patrné, že by se věznice snažila odsouzeného opětovně začleňovat do kolektivu, jako tomu bylo u odsouzeného C. Odsouzený C. byl sám umístěn na cele celkem po dobu přibližně 9 měsíců (1. 8. 2014 – 1. 4. 2015, 1. 4. 2015 – 5. 6. 2015 a 5. 8. 2015 – doposud, ke dni 27. 8. 2015). Z vyjádření ředitele vyplývá, že se pokusil odsouzeného C. opětovně začleňovat do kolektivu oddělení C, avšak nakonec jej musel vždy izolovat od ostatních na cele.

Pokud jde o práci odborných zaměstnanců věznice s odsouzenými, pak u odsouzeného C. ředitel zmiňuje práci vychovatelky – terapeutky, která s odsouzeným od února 2015 provádí individuálních terapie. Dále ředitel připomíná 13 psychologických pohovorů, z toho 7x na základě jeho vlastní žádosti. Odsouzený D. dle ředitele věznice navazuje kontakt se zaměstnanci VS a s jinými jen minimálně a je samotářský. Ve zprávě jsem uvedla, že s odsouzenými psycholog soustavně nepracuje a že ani kaplan věznice nevidí smysl v práci s těmito odsouzenými. Ve věznici není zajištěna stálá psychiatrická péče. Psychologické pohovory nepovažuji za dostatečné a ani za účelné. Postrádám individuální a soustavnou psychiatrickou péči.

²⁵ Např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Van der Ven proti Nizozemí* ze dne 4. května 2003, č. 50901/99.

Závažnost zdravotního onemocnění odsouzených C. a D., celková absence aktivit motivovaných terapeutickým působením, dlouhodobé uzamčení na cele s minimálním kontaktem s odbornými zaměstnanci věznice, dosáhlo ve svém souhrnu intenzity špatného zacházení, což jsem uvedla již ve své zprávě z návštěvy zařízení. Podmínky výkonu trestu C. a D. se navíc skutkově příliš neliší od případů, v nichž Soud konstatoval nelidské a ponižující zacházení (viz výše).

Z vyjádření ředitele věznice je patrné, že zajištění důstojných podmínek výkonu trestu odnětí svobody u těchto odsouzených není Věznice Karviná schopna sama zabezpečit. V podstatě jediným přijatým řešením bylo „pokusné“ umístování odsouzeného C. do kolektivu jednoho z oddělení, což však v žádném případě neodpovídá požadavkům vyplývajícím z judikatury Soudu o péči a zacházení s takovými odsouzenými (viz výše). Ani u odsouzeného D. věznice jeho situaci neřešila ve smyslu zajištění důstojného pobytu ve výkonu trestu.

Vážený pane generální řediteli, vzhledem k tomu, že Věznice Karviná mým doporučením na zajištění důstojného pobytu odsouzených C. a D. ve výkonu trestu odnětí svobody a terapeutického působení k léčbě jejich onemocnění nevyhověla, a s ohledem na to, že řešení této problematiky zjevně překračuje její možnosti (nemožnost jejich umístění na specializované oddělení jiné věznice), ve smyslu § 21a odst. 4 ve spojení s § 20 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, se na Vás obracím a žádám Vás o sdělení, jaké kroky v této věci učiníte. Prosím Vás, pokud možno, o konkrétní řešení situace odsouzeného C., který je stále ve výkonu trestu odnětí svobody, jakož i obecně k ostatním odsouzeným s takto závažným zdravotním postižením ve věznicích Vězeňské služby ČR. Své vyjádření mi prosím zašlete do 30 dnů od doručení tohoto dopisu.

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
brig. gen. Mgr. Petr Dohnal
generální ředitel
Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
Soudní 1672/1a
140 67 Praha 4

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112